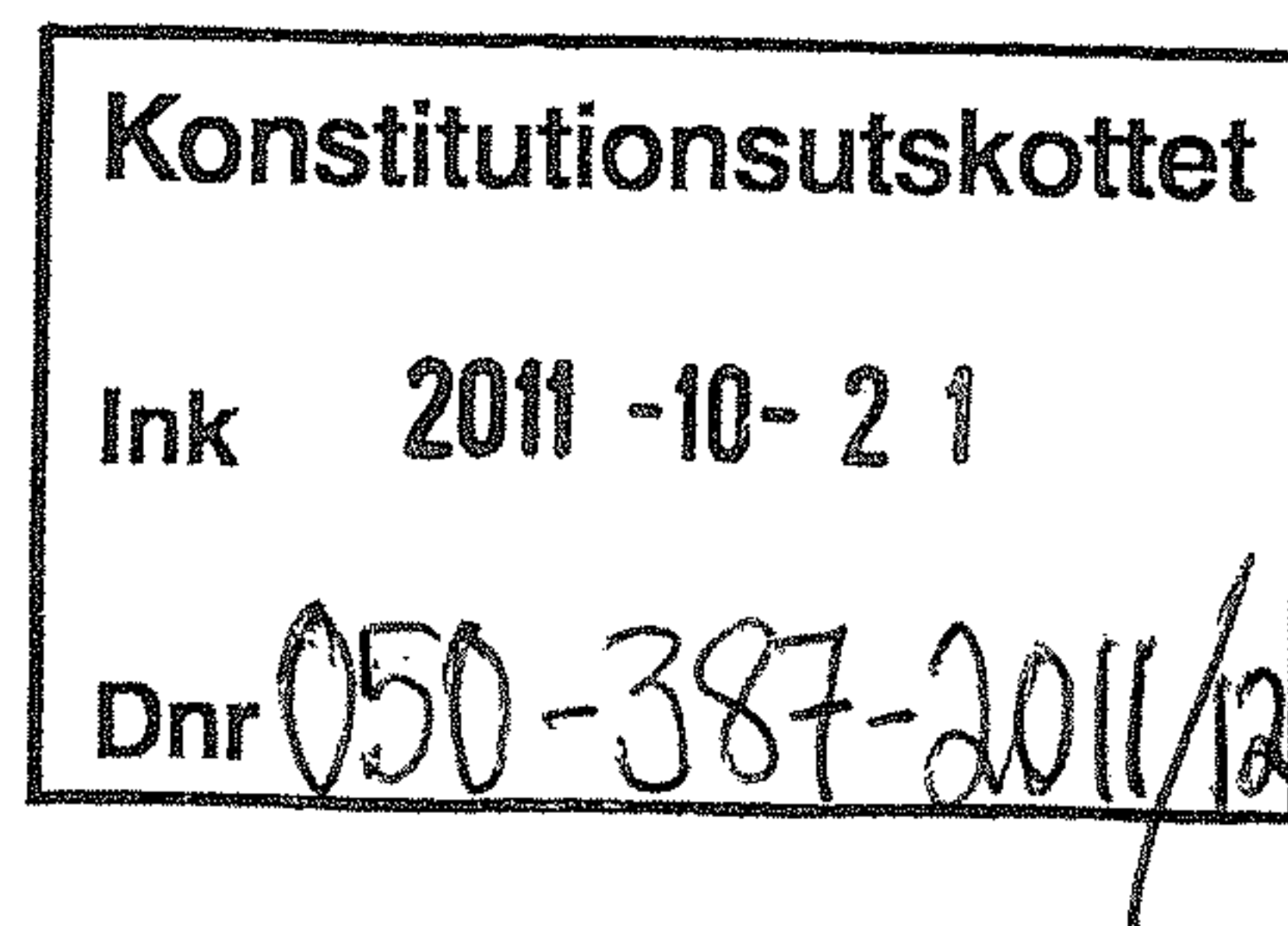

Stockholm 2011-10-21

Begäran hos konstitutionsutskottet om granskning av ministerstyre av försvarsdepartementet

Under tre dagar i vecka 38 samlades ca 120 personer i Skövde för att delta i Arméinspektörens utbildningsfältövning 2011. Under dagarna varvades föreläsningar inomhus med fältövningmoment i terrängen. Fokus för övningen var att studera möjligheter och begränsningar med krigsförbanden i insatsorganisation 14 i ett nationellt sammanhang. Förutom detta omfattade fältövningen även genomgångar av Arméinspektören och chefen insats, presentationer av ny Militärstrategisk Doktrin, försvarsplanering samt en fördjupning om den s.k. Solidaritetsförklaringen.

Solidaritetsförklaringen är en populärbenämning av ett riksdagsbeslut från 2009 att Sverige, vid behov, skulle kunna lämna militärt stöd till våra grannländer och också kunna ta emot militär hjälp utifrån.

Presentationen av solidaritetsförklaringen på övningen skulle genomföras av generalmajor Karlis Neretnieks från Krigsvetenskapsakademin. Generalmajor Karlis Neretnieks var tidigare rektor för Försvarshögskolan och har i övrigt en gedigen militär bakgrund. Idag forskar han på frågor rörande säkerhet i Östersjöområdet. Det sker inom ramen för FOI projektet Nordisk Säkerhet och Krigsvetenskapsakademiens analyser av svensk försvars- och säkerhetspolitik. Generalmajor Neretnieks har under hösten 2010 genomfört en studie av Sveriges möjligheter att lämna och ta emot stöd enligt solidaritetsförklaringen. Slutsatserna i studien var nedslående. Den visade på en i vissa avseenden påfallande diskrepans mellan uttalad policy och förmåga.

Innan generalmajor Neretnieks hann presentera sina forskningsresultat på övningen stoppades han dock från detta genom att statssekreterare Håkan Jevrell på försvarsdepartementet kontaktade generaldirektören för försvarsmakten Ulf Bengtsson och beordrade honom att stoppa generalmajor Neretnieks anförande. Orsaken ska enligt uppgift vara att resultatet av generalmajor Neretnieks forskning inte delades av departementet.

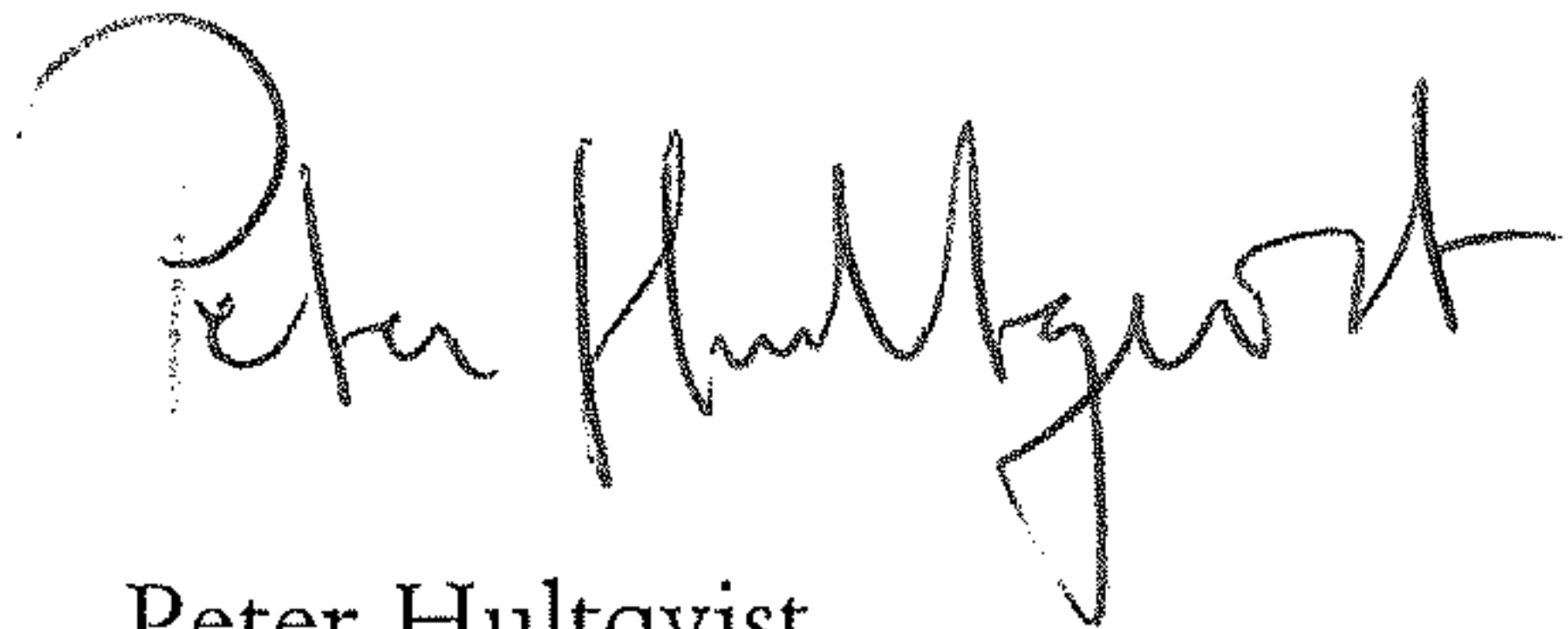
Att försvarsdepartementet på detta sätt blandar sig i det dagliga arbetet inom försvarsmakten är ur flera synpunkter allvarligt. Regeringen styr sina myndigheter genom kollektiva beslut på regeringssammanträden¹ och inte genom telefonsamtal till generaldirektörer. Genom sitt agerande har departementet inte bara lagt sig i den dagliga verksamheten på ett otillåtet sätt, man söker också försvåra för en forskare vars

¹ Regeringsformen 7 kap. 3§

forskningsresultat inte stämmer med regeringens officiella politik att föra ut sitt budskap. Ett sådant agerande hör inte hemma i ett land som värnar om den fria forskningen. Det kan dessutom ifrågasättas om agerandet inte är ett försök från regeringen att skrämja eller åtminstone skapa obehag hos forskaren så att han ska avstå eller tveka inför att i framtiden publicera forskningsresultat som inte är önskvärda för regeringen. Ett sådant agerande är mycket tveksamt i förhållande till den grundlagsfästa yttrandefriheten och statens censurförbud.

Man måste utgå från att en statssekreterare alltid agerar på uppdrag från sitt statsråd. I de undantagsfall då detta inte sker är statsrådet ändå alltid ytterst ansvarig för det som sker på departementet.

Jag vill därför att konstitutionsutskottet granskar försvarsministerns agerande i detta ärende.

Peter Hultqvist